

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szög 1 írtért közölhetünk.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplényvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS
KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Sárospatak, Rákóczy-utca 175. sz.

Kezirátokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyitlter minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LASZLÓ.

Igen vagy nem?

I.

(R.) Tehát megindult a mozgalom. Sátoralja-Ujhelyben mindenki azzal foglalkozik, hogy lesz-e a rendezett tanácsból valaha valami?

Köz és magán helyeken a rendezett tanács kérdésével foglalkoznak. Közbeszéd mindenfelé a képviselőt milennáris határozata. Nagyon természetes, hogy mindenki a maga szempontjából mérlegeli e kérdést és sajnos, hogy úgy van, de badarabbnál-badarabb okoskodásokkal harsognak mellette és ellene.

Az intézők kedve a sok beszéd miatt megint esökkent, és bizony sokan vannak, a kik hajlanak a nagy hangú frázisok felé.

A mint eddig megállapíthatjuk, ma, három irányban ellenzik az átalakulást.

Egyik irány: hogy ezélszerűt az átalakulás különösen most az államosítás előtt, másik, hogy ki lesz a tanács élén s kik lesznek a tisztviselők, harmadik, hogy nem fog-e az átalakulás oly terheket róni a községre, a mi alatt az adózó községség összerokad.

Az átalakulás ezélszerűsége ellen felvetett kifogásokat e lap hasábjain már ismertettük, és ellenérveinkkel meggyőztünk mindenkit arról, hogy Sátoralja-Ujhely a rendezett tanácsesal csak nyerhet.

Hogy ezéllirányos lenne-e bevárni míg a közigazgatás államosítatik, vagyis a

míg a községek rendezésére vonatkozó törvényjavaslat nyilvánosságra kerül? más kérdés. Ezen ellenvetés azonban mindnyájunkat gondolkodóba ejthet, és méltán, mert az elejtett hírekből következtetve, — és ha az a mit hallottunk, nem hírlapi kacsa volt — S.-a.-Ujhely népessége és inteligentiájánál fogva, rendezett tanácsot kapna. Ez minden esetre nagy előny, ha nem kell korteskedéssel vinni keresztül azt, a mi tényleg Sátoralja-Ujhelyre ma már csak haladás, és a mi városi jellegét biztosítani, az adózőképesseget fokozni van hivatva.

De hát be lehet-e várni azt a míg a községi állapotok törvényhozásilag és törvénynyel lesznek rendezve? nem! mert mostanság kilátás sinesen arra, hogy a közigazgatás államosítatni fog

A parlament sokkal égetőbb dolgokkal van elfoglalva. Hat évig a közigazgatás államosítását íába várjuk.

Sátoralja-Ujhelynek pedig hat évig várni nem helyes, nem ezéllirányos, sőt egyenesen káros.

Sátoralja-Ujhely egy szerencés fekvéses, és még szerencésőbb helyzettel megáldott város.

Ezen helyzetet ki kell használni. És azt csak úgy lehet, ha rendezett tanácsot alakítunk.

Köztudomású, hogy egy-két év alatt a katonai kerületeket rendezni, esetleg szaporítani fogják. Sátoralja-Ujhely hadászati szempontból kitűnő hely arra, hogy ott egy egész gyalogezred elhelyeztessék. Mennyivel könnyebben juthat

Sátoralja-Ujhely egy gyalogezredhez, ha rendezett tanácsa lesz, azok, a kik nem érintkeznek a katonai intézőségekkel, nem is gondonlhatják.

A katonasággal érintkezésnél nagy hátrány az, hogy Sátoralja-Ujhely nagy község és csak bírja van. Egy bíró a községi szervezet mellett csak végrehajtó közeg. Ha 20 frt 10 krt kell kifizetni, fennakad, arra már képviselőt kell összehívni. Egy szegyet például a katonai épületbe be nem verethet, a míg a képviselőt beleegyezését ki nem kéri. Egy rendezett tanácsnál, eltekintve attól, hogy a polgármester más és tágabb hatáskörrel bír, a tanács nagyon sok oly dolgot intézhet el, a mi a nagy községnél a képviselőt hatásköréhez tartozik. Aztán az ellenzők, is elismerik, hogy a qualificatio is valami! tessék okulni Sárospatak példáján, lehet valaki néptanító, gubab, szijgyártó, cipész, pék vagy bármi más, csak pótdadót fizessen, qualificált a községi hatóságra, mert a „népszavát” megnyerte

Eltekintve attól, hogy bár kinek is a tisztességét akarnánk érinteni, már csak nem fogja elhitetni velünk senki, hogy egy qualificatio nélküli egyéu képes legyen egy olyan képviselőnek inponálni, mint a sátoralja-ujhelyi, a hol a képviselői tagok hogy egyebet ne érintsünk legkevesebb 700 frt adóalappal virilisek.

Sátoralja-Ujhelyben régebben volt egy bíró, a ki az ügyes mesterség mellől lett a bírói székbe ültetve Igen tisztos

TÁRGYAZÁS

Lessing véleménye Schakspeare-ról.*

A „Sátoralja” eredeti tárcája.

Lessing fő érdemeinek egyike hamburgi dramaturgiájában Schakspeare rendkívüli nagyságának. A korabeli innepelt francia dráma írók felelti főlényének elismerése és hangoztatása. Elragadtatása, bámulata a leglelkesebb szavakban nyer kifejezést, de miut egy nagy, heves foliudulás, szenvedély csak töredékes szavakban, odavetett megjegyzésekben. Csodálatos, hogy Lessing ez

* Ez inkább szakfolyóirathoz való cikkeket azért is közöljük, hogy olvasóinknak nyelmet egy a nagy brit dramaköltő művészetét tárgyaló nemokosokra magyarul is megjelenő munkára előre is felhívjuk Ten Brink uti strassburgi tanárak Schakspeare-ról szóló könyvét fordították le Pallagi Gyula kisgyűjtemény és Bekesy Gyula hajduboszonyi tanárak. A Budapesti Szemle júniusi füzetében megjelent mutatvány sokat ígérnek mutatkozik. Bizonyára lesznek olvasók között, kik érdeklődnek az ilyenü dolgok iránt s érdekesnek fogják találni Lessingnek a nagy német kritikusnak és Ten Brinknek véleményét Schakspeare-ról összehasonlítani. Szerk.

irányban sohasem engedte magát hosszabb kitérésre bővebb fejtegetésre ragadtatni. Pedig mennyi félreértésnek, hibás felfogásnak vehette volna ez által elejét. E töredékesség az oka továbbá, hogy megjegyzései részben igazak, részben nem, mindenesetre, hogy Schakspeare egész költszetét illető általános megjegyzéseire sok szó fér.

Először tehát ez általános megjegyzéseket adjuk elő, s azután az egyes tragédiákra vonatkozókat.

I. A hamburgi dramaturgia 395. lapján mondja Lessing: „Sok francia tragédia igen finom, tanulmányos mű, s mindez díszesretekre legyen mondva: csakhogy nem tragédiák. Szerzőik jó, tiszta fők: nem utolsó helyet érdemelnek a költők között, csakhogy nem tragikai költők: csakhogy Corneil, Racine, Kressbillon, Voltaire abból keveset vagy éppen semmit sem bírnak, a mi Sofoklest, Sofoklész, Euripidest Euripidész, Schakspearest Schakspeare-ré teszi. Ezek ritkán vannak ellenében Aristoteles lényeges követelményeivel, de azok annál többször.”

Itt két dolog tűnik szemünkbe. Először hogy Lessing Schakspearet egy sorba helyezi Euripidészsel és Sophoklészsel. Másodszor, hogy ő éppen úgy megfelel Aristoteles követelményeinek, mint ezek. Euripides, Sophokles tragikus költők, s miuthogy a tragikum lényegében ugyanaz, joggal állíthatók egymás mellé. A tragikum Schakspearenál s a görögök-

nél is a szájalom és feletlem érzése által vezet megtisztulásra, megnyugvásra. Itt mint ott az egyének küdelme s bukása az egyetemessel szemben. De hogy mi által s hogyan idézi föl a keresztényen s a görög tragédia a mondott érzéseket, s mily természetes s szerepe van az egyetemének és az egyének, ezben már lényegesen is különbözik a görög, meg a keresztényen tragikai felfogás. Amabban gyakran hibáján kívül sújtja az egyetemes az egyént, ez annak esapásait ki nem kerülheti s ez fátna, végtete, vagy a hol az egyének jelleméből folyó vétsége ki is mutatható, az nem esik oly erős beszámíthatóság alá, a mennyiben helyzete végtetészerűbb, elkerülhetetlenebb szükségességgel nehezedik róá, mint a keresztényen tragédiában. Továbbá, hogy a görög felfogás mit tekint vétségnek, s mit a keresztényen, ezben is lényegesen különbözik. Hogy csak egy példát említek a görög felfogásban a jónak egyik jellemző vonása volt a mérték elve. Azért találkoznak az ezzel ellenkező mértékletlenségnek a hübrisznek képviselőivel oly gyakran mint p. u. Ouidipus, Xerxes, Polykrates kinek más hibájok — de a görög felfogás szerint egyike a legnagyobb vétségnek — nem volt ezen kívül, mely által az egyetemest kihívták volna. Minde különböseknek oka az eltérő világnezetben van, s ha a két felfogás közti különbséget meg akarnánk magyarázni, részletesen

és becsületes egyén volt, de annyira gyenge a vezetése, hogy még ma is érzi Sátoralja-Ujhely ama hiányokat, melyeket alatta vesztett.

És ha a mostani bíró is ily helyzetből lett volna választva, lenne-e ott Sátoralja-Ujhely a hol van? nem. Ime a qualificatio mit teremthet.

Azt mondják önkök, hogy magunk alatt vágjuk a fát, és önkök javára érvelünk. Nem így van, mert ez a bíró ha elmegy, biztosítva vannak önkök, hogy ugyan olyan ügybuzgó, tevékeny, nagy tapasztalatu és qualificatit egyén fog a helyére követeznie? Ezt biztosra venni nem lehet.

De rendezett tanácsnál törvény biztosítja a qualificatiót, sose kell aggódni, hogy a város vezetése avatlatlanokra bízatik.

Minden törvény évtizedek alatt jön nálunk létre, egy a megyei és községi életet felforgató intézmény pedig egy századot kíván.

Arra hogy, a közigazgatás államosíthatni fog, és a községek rendezetnek, nincs mit számítani és ezt ne várják önkök, ha Sátoralja-Ujhelynek közérdekét igazán szívökön viselik.

A gyermeknevelés hibái.

A magyar társadalom gyermeknevelési rendszeréhez vagyunk bátrak hozzájárulni. A magyar gazdák, munkásnépek, kereskedők és iparosok gyermeknevelési rendszerének ferdeségét érezzük szükségesnek kissé talgatni. Elismérjük, hogy a hiba nem a mi hibánk, nem az apánké, nem is a nagyapánké, hanem a gyors fejlődés következtében, csak felületesen tanulmányozó korszaké. Azé a mai korszaké, amelynek közelében minden, nem arra hivatott embertől is megkívánják a sokoldalú képzettséget. Jelen korunk e tulajdonságát követelménye lehet, hogy igen szép, ábrándos, magyaros törekvő követelmény: elismérjük, hogy a XIX-ik század ez utolsó éveinek szüksége van a tudományra; de viszont az élethez merített napirenden álló tények bizonyítják, hogy eme tulajdonságok sok nyomorokat, több érdemtelen szajhúst és sajnos, igen sok pénzen vásárolt töklést teremtett.

Allyon itt először is az apai büszkeség néhány vonása és az ebből folyó makacs akaratoság.

Vannak családok, akik, ha gyermekük gyengén maszra meg a nagy kortéfal, következtetve az elevenségéből kimondják: „ez a gyerek fisdális lesz.” Tanították, bukkik, büntették; könyörgéssel, sógorossággal és befolyással keresztül gázol a vizsgákon, akkor aztán szabre vágja a két kezét, beámul az üres levegőbe, míg a kör-

tefát se tudja megmászni, de bizonyítványi révén bedugják oly hivatalokba, köztintezetekbe, ahol ezer meg ezer ember vagyonnát, boldogságát volna hivatra őrizni. Ez termi meg a cilindert, a gögőt, a szorgalmas nép lenészését, a restséget, a nagyuri hajlamot. Ha ebből a férfiből család-apa válik, ostoba gögőjéből resteli fiát gazd nak, iparosnak, kereskedőnek nevelni, hanem nevelni nyomoru minimummal hivatalnoknak, léha piperkőcnek s így hanyatlak a társadalom.

A sok, gombamódra felszaporodott „ur.” akik ma rendes foglalkozásúknak a párhajukat, a semmittevését üzik, mind, egykor jobb sorsot ismert apák ferdén nevelt gyermekei. Mily szorgalmas munkásaivá válhattak volna talán a hazának? De a hiba: a mai nevelési rendszer.

Ezért nem áll tetőpontján nálunk a földművelés, az ipar és kereskedelem. A divat, az tetőpontját érte. Azért a családapák ne kényszerítették gyermekeiket semminemű tudományos pályára, amelyhez nem volna kedvük. A jó felfogású fiúnak még nem kell ügyvédnek lennie, mert hiszha valahol ész kell, egy a kereskedelem, ipar, gazdaság terén kell, ahol szükséges a messzeható tervezetés, éles ész, feltétlen előrelátás, kitűnő számítás. Meg másközlben is egy országot naggyá, hatalmasá, művelté csak az ipar és kereskedelem tehet. Az totte hatalmasá Angliát, Franciaorságot; az fog hatalmasá tenni minket is.

Azért ajánljuk a családapáknak, neveljék gyermekeiket akként, amint azoknak vágya a nevelést követeli. A szivesen, kedvvel tanuló fiúk legyének a tudomány emberei, az éles eszű, de ily polera nem törekvő ifjak legyenek a magyar, nagybani földművelés, nagy ipar és nagy kereskedelem lelkes, alkotó, teremtő tagjai; a korlátolt tehetségű fiuk váljanak derék, hazafias földművelőkké, kisiparosokká és kereskedőkké, azok pedig, akiket nagyratörő hajlamuk a dicsőséges katonai pályára készített, engedjék szabadon, mert hazánknak szüksége lehet még egykor a magyar vitézségre, a magyar hadsereggre. Igy osztályozzuk a gyermeknevelést, ne ismerjük ebben részrehajlást, legyünk őszietlenek, ne igyekezzünk a természet ellen harcolni, mert arra a legmeresebben haladott korszak sem képes. Végül pedig, természetesen első kötelessége legyen az apának gyermekét imádozt hazája szeretetére megtanítani s imbe, ne hanyja el ezt a földet, melyet ezer ére bír a magyar nemzet.

Ha ily gondolkozással fogják nevelni a család- apák gyermekeiket, egy század múlva egy teljesen egyetértő holdog nép lakja majd az országot, ki észszel, mint tettel, karddal, mint tollal, csak hasznára válik a hazájának. Nem leendő elégedetlen, nyomorék, a tudomány töklítőjéja, hanem egy szellemi és anyagi munkákat végző szorgalmas nemzedék. Igy vessz el a rangkórász és megoszlik a tudomány, de akkor minden egyén a maga módja szerint tudományos ember leendő, ha nem kényszerítik a kalapos inást arra, hogy miniszterségre vágyódjék.

Ez a jelen korszak igazán tudományos és helyes rendszere.

gelsei Bíró Zoltán.

Megerősítés A vallás- és közokt. minister Dr. Fínky Ferenc sárospataki év. ref. jogakad. tanárnak a büntetőjogból a kolozsvári egyetemén egyetem magántanárá történő képesítését jóváhagyólag tudomásul vette s nevezett ezen minőségében megerősítette. A közkedvölt s törekvő ifjú tanárnak azép előhaladásához mi is szívből gratulálunk.

— **A sárospataki tűzkároultak javára** Ö Felsőge legmagasabb pénztárából 400 frtot, a Jásziv. egyesület 500 frtot, herezeg Windisch-Graetz Lajos sárospataki földbírtokos 200 frtot, Sárospatak város közönsége 200 frtot adományoztak, mely összeget a városi képviselő-testület kőbeléből alakított szegényügyi bizottság már szétosztott. Az első magyar általános bizottság társaság pedig a kar felvételétől számított 3 nap alatt az összegeket teljesen kiüzette.

— **A foiskola köréből** Az érettségi vizsgálatokra dr. Ballagi Aladár budapesti egyetemi tanár, mint kormány-képviselő f. hó 17-én érkezett városunkban. — **Igazgató választás és jelölés.** A sárospataki foiskola akademiái és ily közigazgatójái Rüdáci György theol. tanár választatott, ki e minőségben, most másodikban fogja a foiskolat szolgálni. A gimnázium tanári kar igazgató jelöltökül: Szinyei Endre, Szoldos Benő és Buza János tanárokat terjeszt fel az igazgató-tanárséhoz, mely a választást a jövő héten tartandó ülésén egyikén fogja végrehajtani. — **Szak-elmük választás.** A foiskola jogi fakultásának jövő évi elnöké dr. Fínky Ferenc, a theologia szakelőnöké pedig dr. Tüdös István választatott meg. — A jogakademián f. hó 17. és 18-án tartatott meg a másod alapvizsgálatok. 14 joghallgató közül valamennyien képesítetett. Kitüntetéssel vizsgáltak Lehoczky Béla, Harsányi Gyula és Fülöp György. Az állami vizsgálatok pénteken tartanak meg. A gymnasiumi érettségi szóbeli vizsga esütörtökön, pénteken és szombaton volt. Mint halljuk, az irásbelin, a mely még májusban volt, sok ifjú kapott elégtelen osztályzatot.

Becsapott közönség. Városunk két előadásán volt az itt idöz Körsi féle színtársulatnál Hegyesi Mari asszony. Művészi játéka, ragyogó szépsége nagy közönséget vont a színházba. Annál csunyább dolgoknak talájjuk, hogy az igazgató a harmadik estvére is hirdette a nagy művész nő felléptét, a mi azonban nem volt igaz, mert Hegyesi asszony már a második előadás után elutazott. Az igazgató azonban visszajövetelét hirdette. Természetesen a előadásra a közönség elkappodta a pögyeket, de a hirdett Fédora helyett meg kellett elégednie Sanyaró Vendellé s Hegyesi asszony művészete és szépsége helyett a gyöngé társulat alatt járó játékaival a városi hatóságot, választva meg a színtársulatot, melynek engedélyt ad s erőszakkal utjokra a Dicsőffy Lorándokot. Szégyén, hogy e nagy művész nő nevében becsapják a közönséget.

— **A sárospataki akademiái torna egyelet** júli. 14-én vasárnap versenyt tartott a következő programmal: 1. Gula, 2. Játék (zserkő-körbörgőtás), 3. A tulajdonképpeni verseny: a) Magas-

kellene elemoznünk a görög világnézetet, a vallási erkölcsi, politikai és társadalmi állapotokat egyaránt. Herder fejttette ki először, hogy minden költő sorsra ösze-függésben áll korai s nemzetével, s 3 tárgyatla Schakspeare is e szempontból, kimutatva a közté s a görög tragikusok közti különbséget, a mire Lessing meg nem jött reá.

Schakspeare megegyezik Aristoteles lényegese követelményeivel. E nézet megallhat, ha mint Lessingnek ez itélet kimondásánál Schakspeare mesterműveit lebegnek szemünk előtt, azok, melyekre Lessing külön-külön helyeken megjegyzéseket tesz: tehát Hamlet, Othello, Richard és Rámo. A többiek közül különösen a Henrikékre, s a többi dramatisált történetekre ez nem illik rá, hisz hol van ezekben a eszelekvényesség, Aristoteles egyik legfontosabb követelménye! De hogy az előbbi művekben is vannak olyan vonások, melyek nem találhatók föl a görög tragediában s melyekre vonatkozólag Aristoteles sem ad szabályt vagy magyarázatot, a mely vonásokok az két realismusnak nevezünk, szemben a görög tragédia klassicizmusával, maga Lessing mondja a sonyol és vig elem tárgyalásánál Schakspeare és a spanyolok tragediájában. „Drámai művek, melyek a klasszikai szabályokat nem veszik figyelembe, állhatnak más szabályok alatt és közt is, hogy szabályok alatt álljanak, ha teteseni akarunk.” Tehát Lessing elismeri, hogy

a klasszikai szabályokon kívül is lehetnek szabályok, melyek a dolog természetéből folynak, az élet művészi utánzásán alapulván, épp oly jogos érvényűek, mint amazók. A komoly és vig elem öszevegyítésére már nem találunk példát a görögöknel, ezt Lope de Vega vitte be először a tragédiába, s Schakspeare alkalmazza nagy művészettel. Lessing ezt nem hogy megróná, hanem vedeni, magyarán törekvők. Viszamegy az utánzásra, hogy a tragedia költő eszelekvényt utánoz, de a lényegtelen vonásokat mellözve, a többféle események zür-zavarából egyet ragadva s testetve meg. Elhagyja azt, a mi a közönséges életben sért, a mit távol, elkülönítve szeretnénk. Igy a eszelekvény, hangulat egységes, élvezetünk, érzesünk tisztá zavartalan s az erre törekvés feladata a költőnek. „Ha azonban — mondja tovább a 350 lapon. — ugyanaz az esemény fejlődést menetében az érdeklődés minden árnyalatát igénybe veszi, és az egyik nem csupán következik a másik után, hanem szükségserűen foly a másikkól, ha a komolyaság a nevetést, a szomorúsag az örömtől oly következtlenül idézi elő, hogy az egyiknek vagy másíknak abstractioja lehetetlenül válik: csak akkor nem kívánjuk ezt a művészetben sem és a művészet e lehetetlenségéből is hasznót tud húzni.” Mi nem egyéb ez — kiált föl Guhrauer — mint Schakspearenek és a romantikus költészetnek iga-

zolása, mely utóbbinak fogalmát a szépnék klasszikai felfogásával öszeegyeztetni — Lessing fötkérése a dramaturgiában.

II. Lessingnek Schakspeare egyes műveire tett megjegyzései már oly alaposak, oly találóak, hogy az utabb Schakspeare kutatók és magyarázók mind visszatértek hozzájuk s ezek alapján tárgyalják az illető kérdéseket.

Hamletben a szellem szerepét és jelentőségét ő fogta fel először helyesen. A szellem megjelenése szubjektív csodásnak van alkalmasva, mint Hamlet lelkiállapotának kifejezése, megtestesítése, mig Voltaire a maga szellemet objektivnek akarta föltüntetni mint a régieket. Voltaire azzal menti magát, hogy a régieket hitték, hogy a hiús meg-bünlés-többsere isten rendkívüli csodás eszelekvőköz is folyamodott, miért ne lehetne ezt megújítani? Lessing megezőfolyja ezt, mert hazen a költői műnek eszele az illuziokeltés. A szellemek valódi létezésében pedig ma már nem hiszünk. Hogy lehet mégis a szellem által illuziót kelteni, mi szerepe van annak a modern tragediában? Erre felel Lessing. — „De azért hogy régiek értelmében nem hiszünk a szellemekben, legközelebb sem szabad a drámaköltőt megakadályoznunk, hogy azt használja. A mag a hívéshez meg van mindnyájunkban különösen pedig azokban, a kiknek számára a költő költ. Művészetétől függ, hogy e

ugrás rúddal, első Tariska Dezső I. é. h. h., második Tóth Gyula I. é. h. h., b) Hosszú-magas úgrás kötél-függőlyezésessel (összetett verseny), első Tariska Dezső I. é. h. h., második Horváth Dezső I. é. j. h., c) Súlydobás távolra; első Székely József I. é. j. h., második Csiky Zoltán II. é. h. h., d) Korlát-verseny, első Hubay Béla II. é. j. h., második Mester Dezső II. é. j. h., e) Futás az új iskolakerület körül. Első Horváth Dezső I. é. j. h., második Tariska Dezső I. é. h. h. A versenybíróóság az első nyerteseket egyenként 8 koronával és egy koszorúval, a második nyerteseket egyenként 4 koronával és szintén egy koszorúval s *Lipsey Attila* ifjúsági elnököt, az egyesület ügyeinek lelkes vezetőjét külön díjjal (10 frankos arany) és egy szép babérokoszorúval jutalmazta.

Jubiláló szüzenzdős könyvkereskedés. Az országoserte ismert Lampel R. féle (Wodianer F. és fia) és. cs. kir. udvari könyvkereskedés és kiadóhivatal, Budesten (Andrássy-út 21. szám), ezidén — a millenniummal egyidejűleg — áll meg százenzdős fennállásának a mai kereskedő világban igazán ritka, szép ünnepét. Ez alkalomból a tekintélyes magyar cég, mely az ezredéves orsz. kiállításon is annak öt csoportjában vesz részt, eddig megjelent kiadványairól egy illusztrált katalógust bocsát közre. E gyönyörűen és francia módra kiállított könyvjegyzék tudományszakok szerint van berendezve s végén betűsoros címmutatóval ellátva. Benna van Lampel-Wodianer cég története is. A melléadott tudományszakok szerinti statisztikai kimutatásból érdekes megtudunk, hogy a magyar tan- és ifjúsági irodalom körül nagy érdemeket szerzett kiadócég az időszínterint nem kevesebb, mint 1495 kiadvánnyal 1655 kötetben s azonfelül igen számos térképpel, szemléltető képpel, rajzmintával stb.-vel gazdagította irodalmunkat.

Főiskolai énekvizsgálat. A felgymnáziumi ifjúság énekvizsgálata 17-ikén folyt le a főiskolai imateremben *Szinyei Gerson* igazgató-tanácsos elnökelete alatt. Az előadott templomi- és világi darabok arról tanúsították, hogy a vezető tanár *Pásztor Sámuel* nagy buzgósággal és sikerrel tanítja a gondjára bízott ifjakat ebben a művészetben, melyről a költő ezt írja: „a dalban istenség van.”

Körösy Bertalan szüzenzgató, mint mult százmunkai és említtettük, vendég-szerzésre nyerte *K. Heggyesi Mari* asszonyt. A nagy tragika első fellépésekor a „Kaméliás hölgy”-et játszotta, óriási hatást gyakorolván a közönségre, mely nagy számmal jelent meg a ritka békességi megünneplésre. *Gauthier Margit* egyszerű jelenetét, a megrázó rénkát oly remekül játszotta le, hogy nemcsak a nők, de a férfiak szemében is megállant a köny, midőn a szerető szívnek irtoztató gyötrelmeit oly igaz bensőséggel látjuk visszatükrözve. Szombat este a „Czigány”-ban lépett fel. Mint Rózi, most is fenomenális hatást ért el. Legkivált a czigányleány megörülését úgy mutatta be, s bámulatos szemféltéssel annyira hatott, hogy azt az elragadtatást, mely a közönség sorában észleltünk, emberi toll leírni nem képes. Ki is jutott neki az éjlen és a taps mindkét szereplésénél, alig

tudott a közönség föle megélni. Kapott szép virágcsokrokat is, a melyek közt a legszebb volt a „Sport-Egyet”-ó gyönyörű sárka thearozásával. A hirdett harmadik fellépése (Fedra) elmaradt, pedig az ifjúság s egyesek is szép meglepetésekben akarták részesíteni a művésznőt. A főiskolai fiatakság azonban az értékes virágcsokrot, melyet Fedorának küldöts-éjéleg akartak a színpadon átnyújtani, postán utána küldte levél kíséretében a legszebb magyar színésznőnek. A szintársulat utóljára a „Sanjaru Vendel”-t adta sanjaro előadásban 1 gy látszott, hogy az utolsó darabot minél hamarosabb szereték volna leadni s nem sokat adtak az erkölcsi sikerre. Csakis az igazgató jó alakítását emelhetjük ki. Ezzel az előadással véget is ért a sárosataki „szini szezon”.

Főiskolai tornavizsga. A főiskola gimn. tanulók tornavizsgája f. hó 17-én tartott meg nagy közönség jelenlétében, mely igazi gyönyörűséget talált a szabadgyakorlatban, mint a szertornázásban. A versenyek iránt nagy érdeklődést tanúsított úgy maga a tanuló serege, mely csapaton-an jelentkezett a küzdelemre, mint a közönség, mely kíváncsi volt tudni, ki tud legjobban futni, rudon s kötlen mázni, hosszút., magasat ugrani. A versenyeket pénz és koszorúk átadásával jutalmazták. Nyertesek lettek az I-ső osztályban: *Pataky József*, *Buzs László*; a II-ikben: *Pály Dezső*, *Kun Aladár*; a III-ikben: *László Kálmán*, *Abloucz Sándor*; a IV-ikben: *Tariska Sándor*, *Vircsik András*; az V-ikben: *Nagy László*, *Szilágyi József*; a VI-ikben: *Hajdu György*; a VII-ikben: *Kövecz Miklós*, *Kövecz Zoltán*; a VIII-ik osztályban: *Piskóthy Ferenc* és *Czövek Sándor*. A gimnáziumi torna-egylet két versenyén a súlydobásban: *Németh Ferenc* és *Piskóthy Ferenc*; a fűgőlyezésben: *Piskóthy Ferenc* és *Gacsályi József* kaptak jutalmat. Koszorút kaptak: *Németh Ferenc*, *Piskóthy Ferenc*, *Kövecz Miklós* és *Kövecz Zoltán*. A vizsgálatot *Szinyei Gerson* igazgató-tanácsos nagyhatású beszéddel zárta be, melyben lelkütre kötötte, az ifjaknak, hogy csak ép testben lakik ép lélek, ezért a testedzést ne hanyagolják el, végül *Kiss Elek* tornatanárnak is elismerését nyilvánította, mint a kinek vezetése alatt főiskolánk ifjúsága már több kitüntetésben részesült.

Ezváro ünnepely. A sárosataki főiskola szokása ezváro ünnepelye, mely iránt az érdeklődés közönségünk minden rétegében nagy szokott lenni. Holnap délután 3 órakor fog megtartani a főiskolai imateremben. Délelőtt 11 órakor a közgazgató olvassa fel évi jelentését, ugyancsak az imateremben, a hol kiosztják a pályadíjakat valamint a jutalmul megszavazott ösztöndíjat. Örömmel értesülünk, hogy a pályakérdések megfejtesse terén ez ösztöndíjra a lehető legszebb sikert mutattak fel a főiskola növendékei. A nyertesek neveit jövő évben ismét közzé tesszük.

A sárosataki állami tanítóképződenél az 1896. évre 30 jövedéymes hely töltendő be az I-ső osztályba felveendő növendékekkel és pedig tíz hely ingyen élelmezés és lakással, húsz pedig havi 6 frt segélypenzrel és ingyen lakással.

egybekötve A folyamodványok jun. 28-ig nyújtandók be a képezési igazgatói hivatalnál, következő mellékletekkel: a) születési bizonyítvány a 15 életév betöltésének igazolásául; b) bizti orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó semmi oly testi fogyatkozásaiban, vagy eltorulásában nem szenved, mely a tanítással járó nehéz foglalkozásban akadályozná, vagy pedig a sordult ügy-rmekek gúnyolódását önként kihívna, s így a tanítás komlyságát veszélyeztetné; c) Hiteles közösi bizonyítvány, melyben ki legyen mutatva a szük ökö polgári állása, vagyoni állapota s a szülök ingatlan birtoka, üzlete, ipara, vagy hivatala, vagy egyéb. Forrásból származó jövedelme, esetleg a növendék magán vagyona s annak jövedelme is; d) közösi vagy egyéb hiteles bizonyítvány a családtagok számaról, ezek életkoráról és arról, hogy közülök hány van a családlo közvetlen gondozása alatt s hány van távol a szülei háztól, hány és mily mértékű neveltetési költséggel terheli még a család-fenntartót; e) iskolai bizonyítvány a középiskolai IV-ik osztály bevégzéséről. Esetleg oly növendék is folyamodhatna, a kik 4 középiskolai osztályt nem végeztek; ezek jun. 30-án felvételi vizsgát kötelesek állani. A folyamodványra szüzenzégi bizonyítvány hiányában 50 kor bélyeg, a mellékletre 15 kor bélyeg teendő.

Labbeliek szállítása kisparosok által A m. kir. honvédség 1897. évi labbeli szükségletének 50%-át, vagyis 10,000 pár bakancsot és 10 ezer pár barna pamut virtorlaszövetből való könnyű cipőt az 1894. évi 23591 VII. és 37248 VII. sz. miniszteri leirataban a földalkozóval fennálló szerződés értelmében ez idő szerint megállapított árak mellett, nevezetesen a bakancsokat páronként 5 frt 03 kral, a könnyű cipőket pedig szintén páronként 4 frt 28 kral, a hazai kisparosok által szándékozik készíttetni, melyek legkésőbb. 1897. évi március végéig Budapestre, a honvéd központi ruhafabrikába beszállítandók lesznek. A kereseti összegek a netalán már 1896-ik évben történő beszállítások esetén is, csak 1897. évi január hó elején fognak kifizettetni. A mi keresek m. kir. miniszter annak ennek kapcsán folyó évi május hó 7-én 30771 sz. a kiadott rendeletben előírtak figyelembe vételével szerkesztendő ajánlatokat a pályázó kisparosok, illetőleg azok szövetezeket legkésőbb f. évi június hó 30-ig tartoznak, ahol ipartestület van annak útján, különösen pedig közvetlenül az illetékes kereskedelmi és iparkamarához benyújtani.

Ezeréves Magyarország. E cim alatt egy 56 arcképpel s ugyanannyi magyarító szöveggel álló gyűjteményt adott ki a *Rigler József* Éde papírnyomó részvénytársaság, melyben a magyaruralkodók és főbb vezetői, hadvezérei szemléltetők. A művészesen kiállított könyv ára 50 k. Kaptható kiadóhivatalunkban is.

Lopas. Folyó hó 13-án Végardó községben *Sáfrányos József* és *Mitro Róz* András ottani lakosok a szomszéd *Tóth János*étól 2 tyukot és 4 csirkét eltolvajoltak; némes vágyuk azonban kielégítést nem nyerhetett, mert azon pillanatban, midőn a megköppasztott baromfiakat fazékba he-

magot esirázásnak inditsa, csak bizonyos fogásoknak, a valóságok iránt való alapoknak lelkünkben és a külvilágban kell gyöcs lendületet adni. Ha van elég ereje ehez, hihetünk a közönséges életben, a mit akarunk, a színházban azt kell hinnünk, a mit akarunk. *Schakspeare* rendelkezik e költői erővel az elhiteles, illuzio keltés eszközeivel.

Hamlet apjának szelleme előtt hajunk égneek mered, fedjenek bár hívó vagy hitetlen koponyát. — Mi által veti meg *Schakspeare* a szellemen való hívésnek alapját lelkünkben? Hamlet sorsa a legnagyobb részvételt kelti lelkünkben, a legmélyebb sympathiával viseltetünk iránta. A jelenetben hol a szellem neki másodsor is megjelenik, figyelmünket semmi sem vonja el tőle és ennél több és igaz vonását fedeztik fel szótromogolt kedélyében a borzalom és félelemnek s tegyük hozzá mennél inkább beleképzeljük magunkat helyzetébe, annál kézebbek vagyunk a tüneményt, mely lelki zavarát okozza, éppen annak tartani, a minék ő tartja.

A szellem Hamlet által hat inkább, mint saját maga által. A benyomás, melyet az red gyakorol, mi reánk is átmev és hatás sokkal pillanynyibb és erősebb, hogyszem eszünkbe jutna a rendkívüli okon kételkedni.

Mily egész másképp van Voltairnál. Szelleme nem egyedül csak *Mimiramnak* jelenik meg, hanem a többieknek is, kiknek semmi közös hozzá. Így figyelmünk a főhőstől el van vonva. Megjelenik a

szellem látára valamennyien, de nem nagyon. *Mimiram* egyszer kiáltja: „Ég. én meghalok.” de a többiek nem mutatnak nagyobb meglepetést és ijedelmet, mint akkor mutatnánk mikor p. u. egy távol gondolt barátunk hirtelen a szobába lép.

Voltair szelleme csak egy *deus ex machina*, a mely a csomó kedveért van, legkevésbé sem érdekel, míg *Sks*. szelleme egy valóban cselekvő személy, a kinek sorsában részt veszünk. sőt mily mély szánalmat kelt a borzalom mellett is a szegény meggyilkolt apa szelleme. Nem tartjuk csodának, hogy rettenetes halállal mulrán ki, még a sírban sem tud nyugodni.

Voltair *Ninus* szellemét valóban mint csodát fogta fel s jelenteti meg, *Schakspeare* a Hamlet apját mint egy egészen természetes eseményt. Voltair szelleme a morál kedveért van, azt akarja vele tanítani, hogy a legfelsőbb hatalom, hogy rejtejt bünökét napvilágra hozzon, és megbüntessen. Örök törvényei alól is lesz kivételt. Melyikök gondolkozik filosofikusabban, kiált fel végül *Lessing* — arról nem lehet szó, de *Schakspeare* költőiben gondolkodott.

Voltair *Zairjában* alkalom kínálkozik *Lessingnek* arra, hogy a szerelem szenvedélyét, *Orosmanban*, hogy a feltékenységét összehasonlitsa *Schakspeare* *Romeójával* és *Othellojával*. Amanak a galantéria egyik fő jellemzője. Voltair a szenvedély rajzában hideg. A szónoklat meg az etiquette nem engedi a személyeket, hogy érzéseiket igaz és mély

kifejezésre juttassák. Inkább csak külsőleg, mint belsőleg rajzolja a szenvedélyeket. P. u. *Orosman*ból egy feltékeny beszél, egy feltékenynek hirtelen tettét látjuk elkövetni, de magáról a feltékenységről nem tudunk meg többet, mint a mit tudtunk *Othelő* ellenben a legkérdetelesebb tanúkönyv e szomorú dröngökre nézve: itt midazt megtalálhatjuk, a mi reá vonatkozik, a mi felkelti és a mi által el lehet kerülni. A szenvedély Voltairnál inkább gözölög, s nem világít és melegít. *Mig* *Schakspeare* *Homér* óta valamennyi költőnél jobban ismerte az embereket, a királytól a koldusig és a belátás egy megfoghatatlan nemével át meg átlátott az embereken.

Még egy más tekintetben is mintának tünethet *Lessing* *Schakspeare*t. Voltair azt állítja, hogy a francia művek a német színpadok szegényes berendezése, a színdarabok hiányossága miatt nem keltetek drámai érzéseket, szánalmat és félelmet. *Lessing* ezzel szemben *Aristotelesre* hivatkozik; a ki világosan mondja: hogy a mesének magának kell úgy berendezve lenni, hogy abban is, a ki csak hallja, de nem látja az események fejlődését, szánalmat és félelmet gerjeszzen. *Schakspeare* művei megtették ezt abban az időben is, mikor a színpadi berendezés egészen hiányzott, mikor csupán a képzelet volt az, a mi a nézőnek a megértésre, a színészeket a kivételre, az alakításra segítségül lehetett.

lyezték véletlenül hozzájuk két csendőr toppant be, kik előtt a lukullusi lakomához való előkészület gyanusnak tűnő fel a két pákosztost a baromfiak holszerzésére nézve kérdőre vonták. Rövid eszmecsere után Sáfrányosék azoknak tolvajlását beismerték. Hihetőleg drága lesz nekik a kiváncsiság, mert ügyök a kir. járásbírósnak adatott át.

Gyilkosság. E hó 15-én Tolesván Losó József és Winkler Piszáresik András ottani lakosok bűntel szívvél a kocsmába térve, bűnatukat egymásnak kölcsönösen dalban elzengették: csakhamar azonban bánatos daluk dissonantiája felett nézeteltérésbe keveredtek. Winkler Piszáresik András hogy nézetének fontosságát kimutassa, kézzelfoghatólag argumentált; u. i. a keze ügyébe esett szódavizes üveggel Losót úgy fején kolintotta, hogy ez nyomban megbalt. Winkler Piszáresik András bánatát most a tokaji fogházban dudolgatja.

Tanítói jubileum. Mészáros Gyula és Lehéczky József sárospataki róm. kath. iskola derék tanítói ez éven töltik be tanítói működésüknek 25 éves jubileumát. A szépen és becsülettel megfutott pálya, a legnemesebb foglalkozásban töltött élet ulti most 25 éves fordulóját. A gyermekek számai nyertek e két derék tanítótól tudományt, tanultak erényeket, méltó tehát, hogy az a társadalom, melynek tagjait ők tanították, ez alkalomból tisztelettel adózzanak nekik s lerója háláját, melyet önzetlen munkaságukkal oly méltón megérdemelték. A tanítói pálya nehéz, vért és életet kíván s az e pályán küzdő hős nem arat földi jutalmakat, az ő fáradságának, küzdésének emlékét nem márványoszlop hirdeti, hanem a jók és igazak szívének hálája, a szerető szívekből jött meleg elismerés. Szeptember hóban akarja az e célra alakult bizottság megtartani a jubileumot. Sárospatak intelligens társadalma tudja, érti, ismeri ez eszme szépségét, fontosságát s ezért lapunk is szívesen átvész és a bizottsághoz juttat mindenemű adományt, mely a jubileum céljaira adatik.

Lelkes beiktatás. Réz László lapunk társzerkesztője f. hó 14-én tartotta beköszönő beszédét Homonnán nt. Sárkány Imre gálszécsi pap egyházmegyei tanácsbíró ur jelenlétében. Az egyházi beszédet, mely ez alkalommal elmondott. lapunk fel. szerkesztője a Homonnán létesítendő harang alap javára díjtalanul kiadta. E beszéd elmondása után Sárkány Imre gálszécsi lelkész egyházmegyei tanácsbíró mondotta a beiktató beszédét s átadta a f. zempléni egyházmegye beérő sítési okmányát. Ez ünnepélyes isteni tiszteletet közebed követte, melyen jelen voltak: Sárkány Imre gálszécsi lelkész, tanácsbíró, Dezső Lajos áll. tanítóképződei igazgató (Sárospatakról), Mándy István tb. fős. bíró egyh. gondnok, Gécsy István ügyvéd, Edes Gyula ip. isk. tanár, Kerekes György polg. isk. tanár, Doby Antal sótárnok, hírneves író, Ugray Lajos tanár, Komár Adolf algondnok, Persenszky Lajos tisztartó, Gyulai Sándor polg. isk. tanár. Kötsze István áll. tanítóképződei tanár (Sárospatakról), Rohoska József theol. s. tanár (Sárospatakról) és lapunk felelős szerkesztője. Számos felköszöntő hangzott el a Mándy István gondnok s minden nemes ügynek buzgó pártolója által adott banketten, mely csak a késő délutáni órákban ért véget. A harang-alap javára egy vig társaság 4 frt 48 krt gyűjtött, mely összegből 1 frt a Kolozaváry Sámuel alsó-hrabózei körjegyző úr adománya. A vig társaság fényképen is megörökítette együttlétét, a mely Polányi Dezső homonnai gyógyszerész úr úján megrendelhető; minden eladott példány a harang alap javára fog fordíthatni.

Melyik fürdőbe tetszik menni a nyáron? Ez a kérdés most felhő a levegőben, mely kovályog házról-házra és városról városra. Mert fürdőre menni nem csak kellemes dolog, de használ az egészségnek is. Különösen olyanok részére, kik az ősze balzsamos levegőnek és ezzel kapcsolatban az olesó és jó ellátásnak barátai, legjobban és legmelegebben ajánlható a vadregényes *Bártfa-fürdő*, hol a két év előtt épült „*Otthon*” című szállodában, melynek tulajdonosa Dr. Murányi Armiu a „*Képes Családi Lapok*” kiadója) a komfortal, ágyneművel ellátott 60 szobában illó árért, kitűnő fekvésű és pompás egészségi szobákat lehet kapni. A jó konyhájú vendéglő az „*Otthon*” szállodához egy ugrásnyira fekszik. Mindennemű értésítés és felvilágosítással szívesen és díjtalanul szolgál a „*Képes Családi Lapok*” kiadóhivatala Budapest, Vadsz utca 14 szám.

CSARNOK.

Május volt...

Május volt, a legszebb május
— Fű zsongott a fák alatt —
Május volt a szívemben is,
Hogy először láttalak.

Jól emlékszem, hisz azóta
Két szép szemed rabbá tett,
S olthatatlan örök lánggal
Meggyújtotta szívemet.

És azóta ugy érzem én,
Hogy télen is virág nyit.
Hogy nem érzek hidegebből
Egyetlen egy parányit.

Hogy fájdalmát sorscsapásnak
Nem ismerem, nem érzem,
Ambár kezem a tovis közt
Nap nap után megvérzem.

Kezem vérzik . . . hanem azért
Ha arcodra tekintek:
Ki békülök a világgal
S tovább tűrök te érted.

S. N. L.

H i r d e t é s e k.

Verszegények, lábbadozók, sápkórosok, gyengélkedők, láztalan tüdőbetegek számára legjobb gyógyszer a dr. Kun Zoltán-féle

Vérképző labdac

1 üveg 60 darab rózsaszínre cukrozott labdaccesal 1 frt 80 kr.

Hurut, tüdővész, hideglelés, malária, influenza, tüdő- és gégehurut, gyomorhurutban a dr. Kun Zoltán-féle

Hurutellenes labdac

1 üveg 60 drb. égszínkék cukorral bevont labdac ára 1 frt 80 kr.

Női bajok ellen legjobb szer a dr. Kun Zoltán-féle

Irrigáló por

1 doboz ára 1 frt 20 kr.

Az arc- és kéz ápolására legjobb kenőcs a dr. Kun Zoltán **Purpurin Crém** 5 nap alatt minden szeplő és máj foltot eltávolít s a bőrnek gyönyörű bársony szerű külsőt ad 1 téglly ára 1 frt 20.

Minden eddig megjelent szájjvizek fölött legjobb a dr. Kun Zoltán-féle **DENTIPURIN SZÁJVIZ** ellenszere a ragályos torokbajoknak is. 1 üveg ára 60 kr.

Kapható a készítőnél **TRSTYÁNSZKY KÁROLY** gyógyszerésznél Sárospatakon, s minden nagyobb forgalmu gyógyszerertárban. Főraktár: Török József gyógyszerertárban Budapest, Király-utca 12. Dr. Buday Emil gyógyszerésznél Budapest városház-tér. Satoralja-Ujhelyben Widder Gyula gyógyszerész urnál

A magyar általános kőszénbánya-részvénytársulat

Budapest, V. Erzsébetter 19.

A közeledő

CSÉPLÉSI IDÉNYRE

különös figyelmébe ajánlja a t. e. gazdálkodóknak, valamint gőzmalmosoknak szeszyárosoknak, tégl- és mész-égetőknek és egyéb ipar-vállalatoknak **ka-az-és szobafűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-, cséplési koczka és darabos szenét

kirádi és sajo-szenepetri bányáiból legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

Képviselő: Brody Sándor urnál Ungváron.